

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระหว่างปี 2557-2560

(Country Strategy: Socialist Republic of Vietnam 2014-2017)

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
1. ข้อมูลทั่วไปของเวียดนาม	1
1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์	1
1.2 การเมืองการปกครอง	2
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเวียดนาม	3
2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	3
2.2 สถานะทางเศรษฐกิจของเวียดนาม	5
2.3 ความช่วยเหลือจากต่างประเทศของเวียดนาม	5
3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย	10
3.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน	11
3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	11
4. บทวิเคราะห์	12
5. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชา เวียดนาม	14
5.1 แนวทางการพัฒนาและความต้องการของเวียดนาม	14
5.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชา เวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560	15
5.3 การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	22

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
ระหว่างปี 2557-2560

(Country Strategy: Socialist Republic of Vietnam 2014-2017)

1. ข้อมูลทั่วไปของเวียดนาม

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

(1) ที่ตั้ง ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือทิศตะวันตกของคาบสมุทรอินโดจีน ละติจูดที่ 16 10 องศาเหนือ และลองจิจูด 107 50 องศาตะวันออก

(2) พื้นที่ 331,210 ตารางกิโลเมตร (ประมาณพื้นที่ 3 ใน 5 ของไทย)

(3) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นระยะทาง 1,281 กิโลเมตร
ทิศใต้	ติดกับทะเลจีนใต้
ทิศตะวันออก	ติดกับอ่าวตังเกี๋ย และทะเลจีนใต้
ทิศตะวันตก	ติดกับ สปป.ลาว เป็นระยะทาง 2,130 กิโลเมตร กัมพูชา เป็นระยะทาง 1,228 กิโลเมตร และอ่าวไทย

(4) ภูมิประเทศ เวียดนามมีลักษณะเป็นแนวยาว โดยมีความยาวจากเหนือจรดใต้

1,650 กิโลเมตร ขนานไปตามแนวยาวของคาบสมุทรอินโดจีน นอกจากนี้ ยังมีไหล่เขาและหมู่เกาะต่างๆ อีกนับพันเกาะเรียงรายตั้งแต่อ่าวตังเกี๋ย ไปจนถึงอ่าวไทย เวียดนามมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่ 2 ตอน คือ ตอนเหนือ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และมีที่ราบสูงตอนเหนือของประเทศ และยังเป็นภูมิภาคที่มี เขาฟาน ซี ปัง (Phan Xi Pung) ซึ่งเป็นภูเขาที่สูง 3,143 เมตร (10,312 ฟุต) ตั้งอยู่ในจังหวัดเถาไค ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในอินโดจีน

(5) ทรัพยากรทางธรรมชาติ มีแหล่งพลังงานและแร่ธาตุ (ฟอสเฟต ถ่านหิน แมงกานีส บอแรกซ์โครเมต) โดยเฉพาะแหล่งน้ำมันดิบกระจายอยู่ทั่วภูมิภาค นอกจากนี้ เวียดนามยังมีปริมาณเชื้อเพลิงสำรอง อาทิเช่น ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม และถ่านหินอยู่มาก ทั้งนี้ยังอุดมไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดินและน้ำ ที่เอื้อต่อการทำการเกษตรกรรมและการเจริญเติบโต

1.2 การเมืองการปกครอง

(1) ระบอบการปกครอง

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม (Communist State) โดยพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรที่มีอำนาจ สูงสุดเพียงพรรคการเมืองเดียว ผูกขาดการขึ้นนำ ประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารและคณะรัฐบาล รัฐบาลแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอรายชื่อคณะรัฐมนตรีและรับรองโดยสภาแห่งชาติ (National Assembly) วาระ 5 ปี สภาแห่งชาติเป็นผู้เลือกประธานาธิบดีจากสมาชิกสภา วาระ 5 ปี

(2) เขตการปกครอง

เวียดนามมีกรุงฮานอยเป็นเมืองหลวง แบ่งการปกครองตาม 8 ภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น 58 จังหวัด และ 5 นคร (กรุงฮานอย นครไฮฟอง นครดานัง นครโฮจิมินห์และนครเกิ่นเทอ) ได้แก่

- 1) ภาคเหนือฝั่งตะวันออก มี 11 จังหวัด มีชายแดนติดลาวและจีน
- 2) ภาคเหนือฝั่งตะวันตก มี 4 จังหวัด
- 3) ที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง มี 8 จังหวัด และ 2 นคร คือ กรุงฮานอย และนครไฮฟอง
- 4) เขตชายฝั่งทะเลภาคกลางทางตอนเหนือ มี 6 จังหวัด ซึ่งทุกจังหวัดติด สปป.ลาว
- 5) เขตชายฝั่งทะเลภาคกลางทางตอนใต้ มี 7 จังหวัดและ 1 นคร คือ นครดานัง

6) เขตที่ราบสูงภาคกลาง มี 5 จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตนี้

7) ภาคใต้ฝั่งตะวันออก มี 5 จังหวัด และ 1 นคร คือ นครโฮจิมินห์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าของประเทศ

8) ที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง มี 12 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก และ 1 นคร คือ นครเกิ่นเทอ มีชายแดนติดกัมพูชา

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามยังคงดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ “โด่ยเหมย” (Doi Moi) โดยมีรูปแบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดการผูกขาด รวมทั้งความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ประกอบกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เวียดนามได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2554-2563) ตามทิศทางที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามได้วางเอาไว้หลังการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคครั้งที่ 11 ในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งรัฐบาลเวียดนามมองแนวโน้มของการพัฒนาของโลกว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และอาจจะเกิดความผันผวนอย่างไม่คาดหมายได้ จึงตั้งเป้าจะพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัยในปี พ.ศ. 2563 และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลเวียดนามมีภารกิจที่จะต้องฝ่าฟันให้ได้ 3 ประการคือ

1) พัฒนาเศรษฐกิจระบบสังคมนิยมแบบตลาด (Socialist-oriented market economy) โดยสร้างสภาพแวดล้อมของการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สมบูรณ์แบบ และมีการปฏิรูประบบการบริหารเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) เร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ได้คุณภาพสูงขึ้น โดยผ่านระบบการศึกษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3) สร้างโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปการอย่างครบถ้วน เป็นโครงการขนาดใหญ่สำหรับภาคเมือง สร้างระบบการขนส่งที่เพียงพอ เพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆของประเทศเข้าด้วยกัน

รัฐบาลเวียดนามมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นมุ่งไปใน 5 แนวทางดังนี้

1) เร่งกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมและความทันสมัย ส่งเสริมอุตสาหกรรมและภาคบริการให้มีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น แต่ในยุทธศาสตร์ระยะยาวต้องสร้างภาคเกษตรเพื่อให้เป็นฐานให้กับความมั่นคงทางสังคม สร้างความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร

2) ปรับโครงสร้างทางการผลิตและการบริการ โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและการบริการคุณภาพสูง เพื่อให้เวียดนามมีผลิตภัณฑ์ที่แข่งขันได้ในตลาดโลก รวมถึงใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงการผลิตภาคเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและเพิ่มผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยให้สูงขึ้น

3) ปรับโครงสร้างวิสาหกิจ ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ และพัฒนาวิสาหกิจเอกชน เพื่อให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการผลิต มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

4) ให้ความสำคัญกับตลาดภายในประเทศให้มากขึ้น สร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อใช้เป็นฐานในการเข้าถึงตลาดโลก เพิ่มตลาดส่งออกให้มากขึ้น และแสวงหาประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีให้มากขึ้น

5) ปรับปรุงกลไกการลงทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุน รัฐจะเน้นการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม สนับสนุนการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม และบรรดาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีที่สะอาด จำกัดอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมที่ใช้พื้นที่และพลังงานมาก และละทิ้งการลงทุนในเทคโนโลยีต่ำซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อม

โดยสรุปแล้วทิศทางการพัฒนาของเวียดนามจะเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่เติบโตจากการพึ่งพิงเงินลงทุนจำนวนมาก ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคลคุณภาพต่ำ ไปสู่เศรษฐกิจที่เติบโตอย่างมีคุณภาพที่อาศัยเทคโนโลยี ใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง และใช้ทักษะการจัดการที่ทันสมัย ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดเป้าหมายระยะสั้นในปีแรกของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาปี พ.ศ. 2554-2563 ดังนี้

- 1) สร้างเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคและควบคุมเงินเฟ้อ
- 2) เริ่มต้นปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและเปลี่ยนแปลงแบบแผนความเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 3) สร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการลงทุนในการผลิต พัฒนาธุรกิจ และขยายตลาด
- 4) เน้นการพัฒนาภาคสังคมเพื่อลดความยากจนและการสร้างงาน
- 5) กระตุ้นกลไกทางการจัดการ ผสานภาคส่วนทางเศรษฐกิจต่างๆ เข้าด้วยกัน

ทบทวนแผน การกระจายอำนาจเพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการจากส่วนกลางในส่วนของ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่างๆ นั้นเป็นไปอย่างเข้มแข็งเพียงพอ

2.2 สถานะทางเศรษฐกิจของเวียดนาม

ตารางแสดงสถิติทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเวียดนาม ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555

ลำดับ	รายการ	2551	2552	2553	2554	2555
1	ประชากร (ล้านคน)	85.1	86	86.9	87.8	90.4
2	อัตราการเพิ่มของประชากร (ร้อยละ)	1.1	1.1	1.1	1	1.05
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (ล้านเหรียญสหรัฐ)	241,256	256,801	277,381	301,728	320,677
4	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (เหรียญสหรัฐ)	2,834	2,985	3,191	3,435	3,547
5	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	6.3	5.3	6.8	5.8	6.1
6	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	23.1	5.9	10	18.6	9.1
7	ดุลการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	-14	-7.8	-4.8	-0.4	-3.2
8	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ล้านเหรียญสหรัฐ)	-10,823	-6,608	-4,287	226	102
9	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	9579	7600	8000	7430	n.a
10	หนี้ต่างประเทศ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	24,954	28,718	35,139	41,000	n.a
11	อัตราความสามารถในการชำระหนี้ (ร้อยละของการส่งออกของสินค้าและบริการ)	1.9	1.9	1.7	n.a	n.a
12	เงินสำรองระหว่างประเทศ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	24,176	16,803	12,926	14,300	n.a

ที่มา General Statistics Office of Vietnam 2012
Key Indicators for Asia and Pacific 2012 : Vietnam, ADB
Vietnam Country Profile, World Bank 2012

2.3 ความช่วยเหลือจากต่างประเทศของเวียดนาม

เวียดนามเป็นหนึ่งในประเทศที่อยู่ในกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค (The Greater Mekong Subregion: GMS) ในอดีตที่ผ่านมาถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความสำเร็จในการพัฒนาประเทศสูงสุดในกลุ่ม ทำให้ประเทศก้าวพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุดสู่กลุ่มประเทศรายได้ระดับกลางที่มีรายได้ต่ำ ทำให้เวียดนามได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในรูปแบบเงินให้เปล่า น้อยลง และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศประเภทเงินกู้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เวียดนามต้องเตรียมการรับความช่วยเหลือต่างๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในลักษณะที่เปิดกว้าง และเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เพื่อเข้าสู่ระบบตลาดในฐานะเป็นประเทศอุตสาหกรรม ที่ทันสมัย โดยสนับสนุนการพัฒนาโครงการพื้นฐานทางด้านคมนาคมขนส่ง การพัฒนาพลังงาน การพัฒนา การสื่อสาร โทรคมนาคม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและเมือง รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงสำหรับ ภาคเกษตรและการจัดการน้ำ ทั้งนี้ องค์กรและประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามในปัจจุบัน สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) World Bank

ธนาคารโลก หรือ World Bank เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาประเทศสมาชิก โดยการให้เงินกู้ยืม การให้คำปรึกษาในการพัฒนาประเทศ การกระตุ้นและส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความยากจน ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ และยกมาตรฐานการครองชีพของประเทศสมาชิกให้สูงขึ้น

เวียดนามได้เข้าเป็นสมาชิกในธนาคารโลก ในปี พ.ศ. 2519 หรือภายหลังจากการรวมประเทศในปี 2518 เวียดนามได้รับเงินกู้โครงการแรกจาก the International Development Association (IDA) จำนวน 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับโครงการชลประทาน Dau Tieng เพื่อก่อสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขงตอน มีพื้นที่โครงการ 14,000 เฮกแตร์ ในปี 2521 และได้รับเงินกู้จาก International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) ครั้งแรกในปี 2552 ทั้งนี้ เวียดนามเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือผ่านสถาบันภายใต้ ธนาคารโลกมากที่สุดประเทศหนึ่ง ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับสะท้อนถึงการพัฒนาอย่างรวดเร็วของประเทศ

ปัจจุบันธนาคารโลกมียุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศเวียดนาม ซึ่งมีเป้าหมายสนับสนุนรัฐบาลเวียดนามในการผลักดันการปฏิรูปประเทศที่มีมุ่งสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนที่ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนยากจน รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยธนาคารโลกจะร่วมมือกับเวียดนามอย่างใกล้ชิดเพื่อการบรรลุเป้าหมายการลดความยากจนในปี 2573 และส่งเสริมเพิ่มขึ้นของรายได้ของคนยากจน ร้อยละ 40 ของประชากร ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ของธนาคารโลกให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเวียดนามผ่าน 3 เสาหลัก คือ 1) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน พลังงาน การเกษตร การผลิต การคมนาคมขนส่งและการศึกษา 2) การสร้างความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ 3) การสร้างโอกาสสำหรับการดำรงชีวิตของประชาชน¹

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2552-2556 เวียดนาม ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินแบบเงินกู้จากธนาคารโลก รวมประมาณ 8,789.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปี	2552	2553	2554	2555	2556
มูลค่ารวม (ล้านเหรียญสหรัฐ)	1,161.00	2,129.24	2,347.80	1,152.37	1,998.66

ที่มา : Vietnam Projects and Programs, <http://www.worldbank.org/en/country/vietnam/projects>

¹ World Bank. 2011. Vietnam - Country partnership strategy for the period FY12-FY16. Washington D.C. - The Worldbank. <http://documents.worldbank.org/curated/en/2011/11/15495981/vietnam-country-partnership-strategy-period-fy12-fy16>

(2) ADB

ธนาคารพัฒนาเอเชีย หรือ Asian Development Bank (ADB) เป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่มุ่งสนับสนุนการพัฒนาของประเทศแถบเอเชียและแปซิฟิกผ่านการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจให้กับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก นอกจากนี้ ADB ยังเป็นผู้สนับสนุนหลักภายใต้แผนพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สนับสนุนการจ้างงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น

ADB เป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่สำคัญซึ่งให้ความช่วยเหลือเวียดนามมาโดยตลอด ทั้งนี้ ADB มียุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศเวียดนาม สำหรับปี 2555-2558 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของเวียดนาม ที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง เพื่อเข้าสู่ประเทศที่มีรายได้ระดับกลาง ยุทธศาสตร์ของ ADB ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเวียดนามผ่าน 3 เสาหลัก คือ 1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบครบวงจร 2) การเพิ่มประสิทธิภาพเศรษฐกิจ และ 3) ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เพื่อผลประโยชน์ของการพัฒนาสูงสุด นอกจากนี้ ADB ได้ลำดับความสำคัญสาขาการให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนาม 6 สาขา คือ สาขาการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ สาขาการศึกษา สาขาพลังงาน สาขาการคมนาคมขนส่ง สาขาการเงิน และสาขาการจัดการแหล่งน้ำ และโครงสร้างพื้นฐานของเขตเทศบาลและบริการอื่นๆ ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 ADB ได้ให้ความช่วยเหลือเวียดนามสะสม เป็นจำนวนรวม 145 โครงการ คิดเป็นเงินสะสมรวม 11,966.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความช่วยเหลือสาขาการด้านคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 24 โครงการ เป็นเงิน 3,716.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ สาขาพลังงาน จำนวน 14 โครงการ เป็นเงิน 2,574.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สาขาการเกษตร จำนวน 31 โครงการ เป็นเงิน 1,600.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสาขาการจัดการแหล่งน้ำ จำนวน 15 โครงการ เป็นเงิน 1,059.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น²

(3) JICA

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศญี่ปุ่น หรือ Japan International Cooperation Agency (JICA) เป็นองค์กรระหว่างประเทศของประเทศญี่ปุ่นทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแก่ประเทศต่างๆ เพื่อลดความยากจน เกิดการเติบโตอย่างเท่าเทียมกัน ปรับปรุงธรรมาภิบาล และความมั่นคงของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง หรือกลุ่มประเทศ CLMV

² ADB, Vietnam and ADB (2013), <http://www.adb.org/countries/viet-nam/main>

JICA มีแนวทางความช่วยเหลือต่อภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ดังนี้

- 1) การพัฒนาภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงโดยรวม : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชน และการสนับสนุนการพัฒนาฤดูระเบียบข้ามพรมแดนต่างๆ
- 2) สร้างสังคมซึ่งมีคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยพยายามแก้ไขปัญหาคความยากจน ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงภูมิภาค โดยใช้มุมมอง “ความมั่นคงของมนุษย์” (Human Security)
- 3) ขยายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนของคนกลุ่มต่างๆ ส่งเสริมการท่องเที่ยว และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งขึ้นในด้านต่างๆ

ทั้งนี้ JICA จัดเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่สำคัญซึ่งให้ความช่วยเหลือเวียดนามมากเป็นอันดับแรก และมากที่สุดภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้ง JICA ได้แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือเวียดนามในการก้าวไปสู่เป้าหมายทางเศรษฐกิจในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้มีความทันสมัย ภายในปี 2563 รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างสังคมที่ยุติธรรมและเสมอภาค และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยในปี 2555 ได้ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของเงินกู้เพื่อดำเนินโครงการแก่เวียดนามเป็นจำนวนเงินทั้งหมดประมาณ 175,025 ล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 1.9 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความช่วยเหลือโครงการด้านคมนาคมขนส่ง การอำนวยความสะดวก ด้านการค้าและการลงทุน และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อจัดการกับภัยธรรมชาติและสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง อาทิ การก่อสร้างถนนเชื่อมโยงระหว่างสะพาน Nhat Tan กับสนามบิน การก่อสร้างสนามบิน Cai Mep – Thi Vai การปรับปรุงทางเดินรถไฟระหว่างกรุงฮานอย – นครโฮจิมินห์ และโครงการจัดจ้างดาวเทียมและการศึกษาเพื่อพัฒนาและการใช้งานดาวเทียมสำรวจโลก เป็นต้น นอกจากนี้ JICA ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการวิชาการแก่เวียดนาม โดยเฉพาะด้านการศึกษา เพื่อปรับปรุงมหาวิทยาลัยให้มีมาตรฐานระดับนานาชาติ ทั้งนี้ ในช่วงปี 2550-2554 เวียดนาม ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการจาก JICA รวมประมาณ 4,258.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปี	2550	2551	2552	2553	2554
มูลค่ารวม (ล้านเหรียญสหรัฐ)	641.16	618.04	1,182.31	805.61	1,011.72

ที่มา : รายงานประจำปี 2008-2012, <http://www.jica.go.jp/english/publications/reports/annual/>

(4) เกาหลีใต้

รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีใต้เริ่มให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามผ่านสำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งเกาหลี (Korea International Cooperation Agency หรือ KOICA) ในปี 2535 และนับตั้งแต่นั้นเวียดนามก็เป็นประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือจาก KOICA มากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 รองจากอิรัก การให้ความช่วยเหลือของ KOICA ต่อเวียดนามส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุข ซึ่งรวมถึง โครงการก่อตั้งระบบจัดหาแหล่งน้ำดื่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายแห่งสหประชาชาติในการเพิ่มการเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย และโครงการก่อตั้งสาธารณสุขขั้นพื้นฐานและอุปกรณ์การแพทย์ เพื่อปรับปรุงการบริการด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยในช่วง 2549-2553 เวียดนามได้รับความช่วยเหลือจากประเทศเกาหลีใต้รวมประมาณ 508.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปี	2549	2550	2551	2552	2553
มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	78.73	119.03	99.64	182.69	27.96

ที่มา : 20 Years of KOICA, <http://www.koica.go.kr/>

(5) ไทย

ประเทศไทยเริ่มมีนโยบายให้ความช่วยเหลือกับประเทศกำลังพัฒนาในปี 2535 โดยผ่าน 2 หน่วยงานหลัก คือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) กระทรวงการคลัง ในรูปของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการ โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเป้าหมายในการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมในลักษณะการมีผลประโยชน์ร่วมกัน การสร้างความไว้วางใจและความสมานฉันท์ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในภูมิภาค

ทั้งนี้ สพร. จะเน้นการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาต่างๆ เป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนากายใต้กรอบความร่วมมือและความตกลงระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ โดยสาขาความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่สำคัญกับ เวียดนาม คือ สาขาการศึกษา สาขาการเกษตร สาขาสาธารณสุข และสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสาขาการศึกษา ปัจจุบันมีการแลกเปลี่ยนการสอนภาษาโดยมีการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย 5 แห่งของเวียดนาม (ที่กรุงฮานอย นคร โฮจิมินห์ และนครดานัง) และสถาบันการศึกษาของไทยหลายแห่งก็เปิดการสอนภาษาเวียดนาม เวียดนามยังให้ความสนใจในการพัฒนาหมู่บ้านมิตรภาพไทย - เวียดนาม ที่บ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ซึ่งเป็นสถานที่ที่อดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์เคยพำนักในช่วงกอบกู้เอกราช เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

สพพ. ให้ความช่วยเหลือทั้งทางการเงินและทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเป้าหมายร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน และความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีการเดินทางติดต่อและขนส่งสินค้าระหว่างกันได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าวยังเป็นกลไกหนึ่งของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม เวียดนามไม่มีเขตแดนติดกับประเทศไทย ประกอบกับประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในหลายทศวรรษที่ผ่านมา จนกลายมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีฐานะรายได้อยู่ในระดับกลางถึงต่ำ (Lower Middle Income Country – MIC) ให้ความช่วยเหลือจากไทยแก่เวียดนามมี 1 โครงการ คือ โครงการสินเชื่อระยะยาวสำหรับการจัดซื้อสินค้าจากไทย

ในช่วงปี 2551-2555 ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามแล้วรวมประมาณ 134.38 ล้านบาท หรือ 4.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความช่วยเหลือในสาขาการศึกษา สาขาการเกษตร สาขาสาธารณสุข และสาขาการพัฒนาสวัสดิการสังคม

ปี	2551	2552	2553	2554	2555
มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	1.00	0.98	0.77	0.77	0.96
(ล้านบาท)	29.96	29.48	23.00	22.99	28.95

หมายเหตุ : 1. มูลค่าการให้ความช่วยเหลือ เป็นยอดการเบิกจ่ายในแต่ละปี

2. การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยน 30 บาท เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐ

ที่มา : สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.)

3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย

ประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมและสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ และความสมานฉันท์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในภูมิภาค รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่กล่าว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน : จุดเน้นของยุทธศาสตร์ คือ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับอนุภูมิภาคในระยะต่อไปควรเพิ่มจุดมุ่งหมายในการสร้างความเชื่อมโยงกับภาคีการพัฒนาในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การมุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและเทคนิค การเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา และมุ่งเน้นความร่วมมือในการส่งเสริมและดึงดูดการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การสร้างควมไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างแท้จริง

3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 5 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ระบุ ดังนี้ “ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ที่เป็นการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การขยายความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการเปิดการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น พัฒนาฐานลงทุน สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ เสริมสร้างร่วมมือที่ระหว่างประเทศ เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และเชื้อโรค รวมทั้งบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล”

นอกจากนี้ ไทยและเวียดนามมีกลไกกำกับการดูแลความสัมพันธ์และมีการวางกรอบความร่วมมือทวิภาคีหลายด้านในระดับต่างๆ อาทิ ในระดับสูงสุดมีกรอบการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนามอย่างไม่เป็นทางการ (Joint Cabinet Retreat: JCR) ระดับรองลงมามีกลไกการหารือร่วม (Joint Consultative Mechanism: JCM) ซึ่งเป็นกลไกการหารือระดับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ดูแลกรอบความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือในภาพรวม ประเด็นด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างไทยและเวียดนามอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง (Joint Working Group on Political and Security Cooperation: JWG on PSC) ซึ่งมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นประธานฝ่ายไทย ปัจจุบันไทยและเวียดนามตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อรับมือกับสิ่งท้าทายใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้นในอนุภูมิภาค

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สฟพ. กับประเทศเพื่อนบ้านสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ระดับทวิภาคีที่กล่าวข้างต้น โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 2

4. บทวิเคราะห์

เวียดนามเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในสองทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การผลิต การบริการ การลงทุน และทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เวียดนามกลายมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพ ประกอบกับประชาชนมีรายได้ต่อหัวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นกำลังการซื้อที่เพิ่มขึ้น และการมีประชากรมากถึง 90 ล้านคน ทำให้เวียดนามเป็นตลาดขนาดใหญ่ ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติโดยอาศัยข้อได้เปรียบในเรื่องของค่าแรงที่ยังมีอัตราไม่สูงนัก ความได้เปรียบทางที่ตั้งทรัพยากรในประเทศยังอุดมสมบูรณ์ และความมีเสถียรภาพทางการเมือง แม้วานักลงทุนยังมีความกังวลเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อที่ค่อนข้างสูง และความผันผวนของค่าเงินต้อง

ไทยและเวียดนามเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์อันดี เช่น ทางด้านการค้า ซึ่งไทยและเวียดนามมีการค้าขายระหว่างกันมายาวนาน ในปี 2555 ไทยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับเวียดนามรวม 293,634.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 6.45 แบ่งเป็นการส่งออกมีมูลค่า 200,274.70 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.21 (ปี 2554 มีมูลค่า 212,703.66 ล้านบาท) ซึ่งสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปเวียดนาม ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น และการนำเข้ามีมูลค่า 93,359.46 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.61 (ปี 2554 มีมูลค่า 61,983.85 ล้านบาท) ซึ่งสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากเวียดนาม ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ ด้ายและเส้นด้าย และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น โดยไทยเสียดุลการค้า 106,915.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.97 ดังตาราง

ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศไทยกับเวียดนาม ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
						2552	2553	2554	2555
มูลค่าการค้ารวม	213,212.21	206,972.19	229,177.15	274,687.51	293,634.16	-3.01	9.69	16.57	6.45
มูลค่าการส่งออก	165,101.24	159,224.41	184,463.07	212,703.66	200,274.70	-3.69	13.68	13.28	-6.21
มูลค่าการนำเข้า	48,110.97	47,747.78	44,714.08	61,983.85	93,359.46	-0.76	-6.78	27.86	33.61
ดุลการค้า	116,990.27	111,476.63	139,748.99	150,719.81	106,915.24	-4.95	20.23	7.28	-40.97

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

จากข้อมูลการค้าระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม แสดงให้เห็นจุดแข็งของเวียดนามว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานมาก ค่าจ้างแรงงานยังไม่สูง การเมืองมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตาม เวียดนามยังต้องการการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและรายได้ประชากร รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศจากที่เน้นการใช้แรงงาน เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้นและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ในขณะที่ไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรหลายรายการรายใหญ่ของโลก มีสภาพภูมิประเทศตั้งเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายเชื่อมโยงคมนาคมด้านต่างๆ มีสาธารณูปโภคพื้นฐานทั่วถึง ระบบธนาคารค่อนข้างเข้มแข็ง แรงงานจำนวนมาก อีกทั้งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย เพื่อการพัฒนาเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสร้างประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านที่กล่าว ไทยมีโอกาสให้ร่วมมือกับเวียดนามในการพัฒนาในหลายๆ ด้าน อาทิ

4.1 ด้านการพัฒนาในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนา ก่อสร้าง และปรับปรุงการเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง ผ่านการพัฒนาเส้นทางตามแนวชายแดนเวียดนามที่ติดกับ สปป.ลาว และกัมพูชา เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการของประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคและประเทศไทยสามารถเดินทางและขนส่งสินค้าได้สะดวกสบายและมีความปลอดภัยในการเดินทางมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานอื่นๆ เช่น สะพาน ไฟฟ้า และการประปา เป็นต้น เพราะสาธารณูปโภคพื้นฐานในเวียดนามยังมีข้อจำกัด แม้รัฐบาลจะมีโครงการลงทุนในด้านนี้อย่างมาก ในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้ผู้ประกอบการไทยถือว่ามีความศักยภาพในธุรกิจด้านก่อสร้าง ประกอบกับเวียดนามมีนโยบายที่จะลงทุน เพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศในระยะยาว และธุรกิจก่อสร้างยังเป็นธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศอีกด้วย

4.2 ด้านการสร้างร่วมมือในการส่งเสริมและดึงดูดการค้าและการลงทุน โดยเน้นการพัฒนาเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริการ และอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเป็นหลัก โดยการสนับสนุนภาคเอกชนไทย ทั้งผู้ประกอบการไทย ผู้รับเหมาไทย และที่ปรึกษาไทยเข้าไปประกอบกิจการในเวียดนาม โดยภาครัฐอย่างเป็นทางการ เพราะเวียดนามถือเป็นตลาดขนาดใหญ่ มีรายได้ต่อหัวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และชาวเวียดนามมีค่านิยมการซื้อสินค้าจากร้านค้าในรูปแบบ Modern Trade อีกทั้งชาวเวียดนามนิยมซื้อสินค้าของไทยเพราะมั่นใจในคุณภาพ

4.3 ด้านการให้ความช่วยเหลือทางสาธารณสุข โดยการก่อสร้างโรงพยาบาล/สถานอนามัย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การให้ทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรม/ดูงาน แผนงาน/โครงการต่างๆ และการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของชาวเวียดนาม

ปัจจุบันเวียดนามเป็นประเทศที่มีฐานะเป็นประเทศมีรายได้ระดับกลางถึงต่ำ (Lower Middle Income Country – MIC) ซึ่งจะทำให้ประเทศต่างๆ ที่จะให้ความช่วยเหลือต่าง จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการให้ความช่วยเหลือใหม่ ในขณะที่เวียดนามเองก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และแนวทางในการรับความช่วยเหลือด้วยเช่นกันเพื่อให้สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ ประเทศที่กำลังพัฒนา และภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน เช่น ประเทศญี่ปุ่นโดยความช่วยเหลือผ่าน JICA ได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการให้ความช่วยเหลือเวียดนามจากเน้นการให้เปล่า ได้เปลี่ยนมาเป็นฐานะของความสัมพันธ์ใหม่เป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือและลดความช่วยเหลือแบบให้เปล่าลง

นอกจากนั้น สถาบันทางการเงินระหว่างประเทศจำนวนมาก เช่น ธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ได้ใช้รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร เป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงินประเภท concession loan และในอนาคตนั้นความช่วยเหลือทางการเงินประเภทนี้จะน้อยลงเรื่อยๆ ตามระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจของเวียดนาม นอกจากนี้ ความช่วยเหลือประเภทที่เป็น less concessional loan จะนำไปใช้กับโครงการในภาคส่วนที่ให้ผลตอบแทนสูง เพื่อช่วยสร้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจ และการลดความยากจน ในส่วนของผู้ใช้เงินทุนจากความช่วยเหลือนั้นจะเน้นรูปแบบของการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership – PPP) มากยิ่งขึ้น

5. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับเวียดนาม

5.1 แนวทางการพัฒนาและความต้องการของเวียดนาม

ตามกรอบยุทธศาสตร์การรับความช่วยเหลือต่างประเทศช่วง 5 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2558) เวียดนามต้องการใช้ความช่วยเหลือทางการพัฒนา เพื่อเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจให้ได้เฉลี่ยร้อยละ 7-7.5 ต่อปี และเพื่อสร้างการพัฒนาที่ทันสมัยผ่านโครงการต่างๆ โดยมุ่งสร้างเครือข่ายการขนส่งและโครงการต่างๆ ในการพัฒนาเมือง เวียดนามต้องการที่จะดึงดูดเงินทุนจากแหล่งต่างๆ ให้ได้ถึงร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในช่วงระยะเวลา 5 ปีของแผนทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว กล่าวคือเวียดนามต้องการให้มีการเติบโตของเงินทุนจากความช่วยเหลือต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ โดยเฉลี่ยร้อยละ 16 ต่อปี³ และเพื่อให้การพัฒนาประเทศบรรลุตามเป้าหมายของการเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจทันสมัย เวียดนามจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องและรองรับความต้องการของประชาชนและการขยายตัวทางด้านการค้าและลงทุน ดังนี้

³ Ministry of Planning and Investment Portal 2555,

(1) สาขาพัฒนาพื้นที่และเมือง : ในการพัฒนาประเทศเพื่อเข้าสู่การเป็นประเทศเศรษฐกิจที่ทันสมัย ทำให้พื้นที่และเมืองในเวียดนามมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเวียดนามยังมีความต้องการในการพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะการพัฒนาเมือง เพื่อป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ การพัฒนาเมืองตามแนวระเบียงตามแผนงาน GMS และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสีเขียว (Green Development)

(2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเวียดนามมีความกระตือรือร้นในการพัฒนามาก โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาและการลงทุนจากต่างประเทศ

(3) การคมนาคมขนส่ง : การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจในการติดต่อค้าขาย ขนส่งสินค้า และเดินทางสัญจรของประชาชน รวมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค ทั้งนี้ ระบบคมนาคมขนส่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

5.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. ลาว กับเวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560

(1) ประเด็นยุทธศาสตร์

“สร้างความสัมพันธ์และความเป็นหุ้นส่วนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับเวียดนาม ผ่านการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการ ซึ่งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการขยายโครงการคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-เวียดนาม-จีน ผ่าน สปป.ลาว และกัมพูชา เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ตามโครงการคมนาคมซึ่งเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

(2) เป้าประสงค์

- เพื่อร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม
- เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม
- เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม

(3) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- เวียดนามมีการเจริญเติบโตและมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น
- เกิดความไว้วางใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนามทั้งในระดับประเทศและระดับประชาชน

- เกิดการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันมากยิ่งขึ้น
- สนับสนุนภาคเอกชนไทย ทั้งผู้ประกอบการไทย ผู้รับเหมาไทย และที่ปรึกษาไทย เข้าไปประกอบกิจการในเวียดนาม

(4) กลยุทธ์/มาตรการสำคัญ

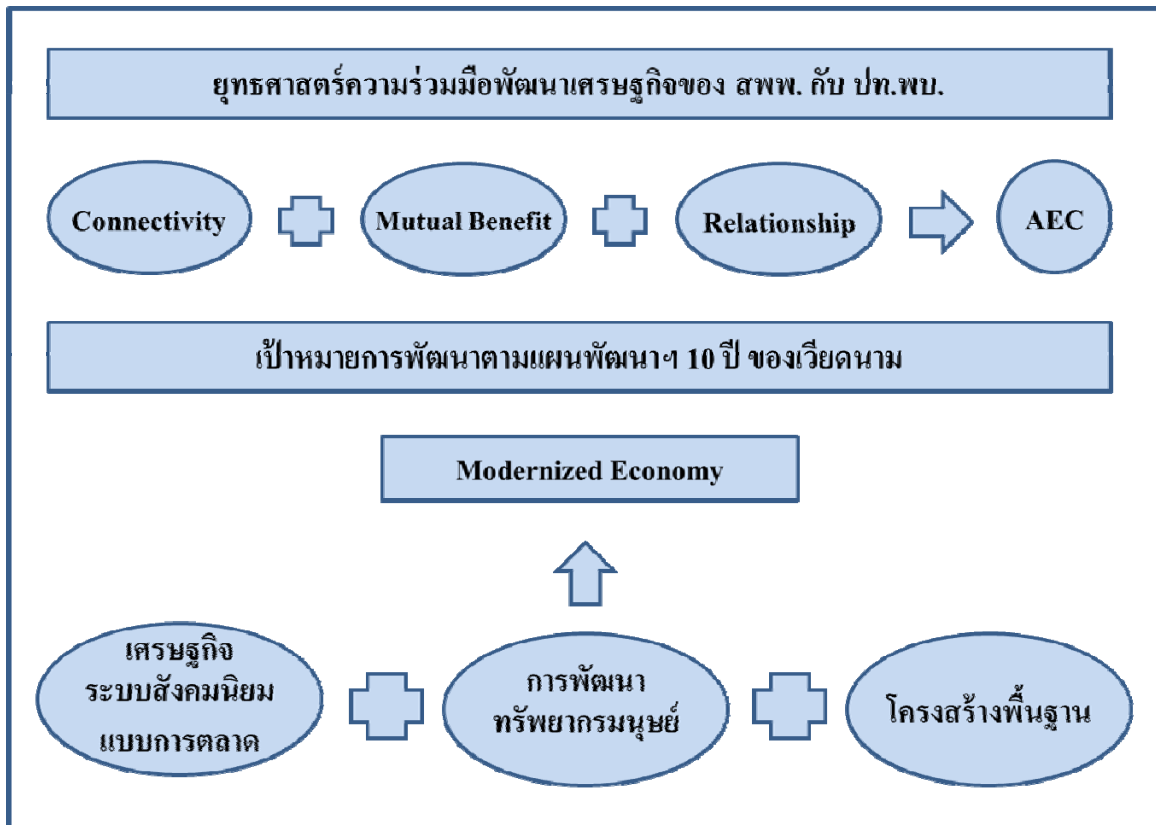
- การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ
 - > การเตรียมความพร้อมของโครงการ : การให้เงินให้เปล่า เพื่อจ้างที่ปรึกษาไทย ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ การสำรวจและออกแบบเบื้องต้น การสำรวจและออกแบบรายละเอียดเพื่อการก่อสร้าง และการจัดทำเอกสารประกวดราคา
 - > การถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่เวียดนาม : การให้เงินให้เปล่า โดยจัดหาบุคลากรซึ่งมีความชำนาญในสาขาต่างๆ ดำเนินการถ่ายทอดวิชาความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่เวียดนาม
- การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน : การให้เงินกู้เงินผ่อนปรนทั้งจำนวน (Concessional Loan) หรือการให้เงินกู้เงินผ่อนปรนและเงินให้เปล่า (Mixed Credit) เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

(5) สาขาความร่วมมือกับเวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560

แม้ว่าเวียดนามจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพ แต่ความเจริญและการพัฒนาส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ และเมืองท่องเที่ยว เช่น ฮานอย โฮจิมินห์ ไฮฟอง และ ดานัง อีกทั้งลักษณะภูมิประเทศที่มีโอกาสประสบภัยธรรมชาติได้บ่อย ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ต่างจังหวัดสามารถเข้าถึงการพัฒนาได้ลำบาก ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือเพื่อการวางแผนและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในการบริหารจัดการผังเมืองและสาธารณูปการเพื่อการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ในกรณี สพพ. ควรให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคมขนส่งตามเมืองที่สำคัญของเวียดนาม เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมืองและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับไทย นอกจากนี้ สพพ. ยังต้องการเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านสังคมของเวียดนามควบคู่ไปกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาพื้นที่และเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคมขนส่งด้วย โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขตามพื้นที่โครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนาม

ทั้งนี้ ความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้านกับเป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม สามารถแสดงได้ดังแผนภาพ

แผนภาพแสดงความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ ประเทศเพื่อนบ้านกับเป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม

โดยที่สาขาความร่วมมือและเป้าหมายให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับเวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สาขาพัฒนาพื้นที่และเมือง : สนับสนุนการปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค ระบบบริหารจัดการพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบระบายน้ำในเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของเวียดนาม เพื่อแก้ไขปัญหาการระบายน้ำและน้ำท่วม อันจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ และลดอุปสรรคในการค้า การลงทุนของนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในพื้นที่

2. สาขาสาธารณสุข : ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านการแพทย์ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขของเวียดนามให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้ป่วย และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรเวียดนามให้ทัดเทียมกับประเทศอาเซียน

3. สาขาการคมนาคมขนส่ง : ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศที่เชื่อมโยงไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ และแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ ให้สมบูรณ์ และได้มาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ไทยและประเทศในอนุภูมิภาคมีเส้นทางคมนาคมที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมบทบาทการเป็นประตูการค้าของไทย

4. สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ โดยการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยี เช่น การบริหารจัดการหนี้ การบริหารจัดการโครงการ รวมถึงการบำรุงรักษาโครงการ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินอย่างยั่งยืน

(6) กรอบโครงการให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560

จากการรวบรวมโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการตามความต้องการของเวียดนามที่ได้จากการร่วมประชุมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของเวียดนาม โดยโครงการที่กล่าวเป็นไปตามความต้องการในลำดับต้นของเวียดนาม มีความสอดคล้องกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของเวียดนาม มีความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทย และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงสอดคล้องกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่างๆ อาทิ GMS ACMECS ASEAN และทวิภาคี นอกจากนี้ โครงการที่กล่าวยังสนับสนุนการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามเข้ากับอนุภูมิภาคสามารถกำหนดกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับเวียดนามระหว่างปี 2557-2560 โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 แสดงกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชาระหว่างปี 2557-2560
แยกตามสาขาความร่วมมือ

สาขาความร่วมมือ/ ประเภทการให้ความช่วยเหลือ	โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
1. สาขาพัฒนาพื้นที่และเมือง 1.1 การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน	(1) โครงการก่อสร้างประตูกั้นน้ำที่ Tan Thuan นคร โยจิมินห์	1,193.62
2. สาขาสาธารณสุข 2.1 การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ	(1) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียดโครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรีจังหวัด Thanh Hoa	18.00
2.2 การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน	(2) โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรีจังหวัด Thanh Hoa	n.a.
3. สาขาการคมนาคมขนส่ง 3.1 การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ	(1) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียดโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อม โยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.
3.2 การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน	(2) โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อม โยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.
4. สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4.1 การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ	(1) การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐของเวียดนาม	n.a.

ตารางที่ 2 แสดงกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชาระหว่างปี 2557-2560 แยกตามประเภทการให้ความช่วยเหลือ

ประเภท	โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	ระยะเวลา			
			ปี 57	ปี 58	ปี 59	ปี 60
1. การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ	(1) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียดโครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรีจังหวัด Thanh Hoa	18.00			
	(2) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียดโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักขาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.			
	(3) การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐของเวียดนาม	n.a.
รวมการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ		n.a.				

ประเภท	โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	ระยะเวลา			
			ปี 57	ปี 58	ปี 59	ปี 60
2. การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน	(1) โครงการก่อสร้างประตูกั้นน้ำที่ Tan Thuan นครโฮจิมินห์*	1,193.62
	(2) โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรีจังหวัด Thanh Hoa	n.a.	
	(3) โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักขาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.		
รวมการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน		n.a.				
รวมการให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนาม		n.a.				

หมายเหตุ * งานทบทวนแผนแม่บทการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ทบทวนรายงานผลการศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียด งานก่อสร้างประตูกั้นน้ำที่ Tan Thuan นครโฮจิมินห์ วงเงิน 18.60 ล้านบาท ได้ดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2556

ตารางที่ 3 แสดงกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชาระหว่างปี 2557-2560 แยกเป็นรายปี

หน่วย : ล้านบาท

ปี	TA/FA	โครงการ	วงเงิน	วัตถุประสงค์	สถานะโครงการ
2557	TA	(1) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียด โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรี จังหวัด Thanh Hoa	18.00	ศึกษา สํารวจ และออกแบบรายละเอียด ของงานก่อสร้าง อาคารขนาด 9 ชั้น เพื่อใช้เป็นอาคารตรวจโรค ห้องพักผู้ป่วย เพิ่มศักยภาพรองรับผู้ป่วยได้ 500 เตียง และให้บริการทางการแพทย์ได้มาตรฐานสากล	อยู่ระหว่างจัดจ้างที่ปรึกษา
	FA	(2) โครงการก่อสร้างประตูกั้นน้ำที่ Tan Thuan นครโฮจิมินห์	1,193.62	ก่อสร้างประตูกั้นน้ำ และปรับปรุงระบบการระบายน้ำ ในเขตพื้นที่นครโฮจิมินห์ ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	- รอหนังสือขอรับความช่วยเหลือ อย่างเป็นทางการจากเวียดนาม
2558	TA	(1) การศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียด โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.	ศึกษา สํารวจ และออกแบบรายละเอียด ของการพัฒนา เส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม) ให้ได้มาตรฐาน ASEAN	
	FA	(2) โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลสตรีจังหวัด Thanh Hoa	n.a.	ก่อสร้างอาคารตรวจโรค ห้องพักผู้ป่วย เพิ่มศักยภาพรองรับผู้ป่วยได้ 500 เตียง และให้บริการทางการแพทย์ได้มาตรฐานสากล	
2559	TA	(1) โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม)	n.a.	ก่อสร้างเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม จาก นครพนม (ไทย) - ท่าแขก (สปป.ลาว) - หลักซาว - วินห์ (เวียดนาม) ให้ได้มาตรฐาน ASEAN	

5.3 การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

สพพ. จะมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ โดยมีการกำหนดติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กล่าว พร้อมทั้งพิจารณาปรับปรุงกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับเวียดนาม ระหว่างปี 2557-2560 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเวียดนาม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานที่กล่าวเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อเร่งแก้ไขได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันท่วงที รวมทั้งจัดทำกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปี

สารบัญเอกสารแนบ

- เอกสารแนบ 1 การให้ความช่วยเหลือของ สพพ. ต่อ เวียดนาม
- เอกสารแนบ 2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้าน

การให้ความช่วยเหลือของ สพพ. ต่อ เวียดนาม

ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน สพพ. ได้ให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแก่เวียดนาม ผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการ ซึ่งเป็นโครงการเพื่อการพัฒนาทางด้านอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่และเมืองรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีการให้เจ้าหน้าที่เวียดนามเข้ารับการถ่ายทอดความรู้และดูงาน ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ สพพ. ในประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) โครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน จำนวน 1 โครงการ วงเงิน 150 ล้านบาท

1. โครงการสินเชื่อระยะยาวสำหรับการจัดซื้อสินค้าจากไทย

(2) โครงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ คือ การถ่ายทอดความรู้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวน 8 หลักสูตร

1. หลักสูตร "Debt Management and Fiscal Issues" ครั้งที่ 1
2. หลักสูตร "GMS Trade Facilitation and Logistics Development"
3. หลักสูตร "Debt Management and Fiscal Issues" ครั้งที่ 2
4. โครงการอบรมเชิงวิชาการภายใต้หัวข้อ “Flood Protection and Prevention Program”
5. หลักสูตร "Airport Safety Program"
6. หลักสูตร "Trade Facilitation and Logistics Development"
7. หลักสูตร "Advance Power Distribution Maintenance and Power Quality Improvement Training Program"
8. หลักสูตร "Project Management for Road and Bridge Construction"

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับประเทศเพื่อนบ้าน

1. ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ของ สปป. กับยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับประเทศเพื่อนบ้านสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 5 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ระบุ ดังนี้

“ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ที่เป็นการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การขยายความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการเปิดการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น พัฒนารฐานลงทุน สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ เสริมสร้างความร่วมมือที่ีระหว่างประเทศ เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และเชื้อโรค รวมทั้งบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล”

1.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมและสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ และความสมานฉันท์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในภูมิภาค แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

(1) **ยุทธศาสตร์ระดับนโยบาย** ได้แก่ การสร้างพันธกิจร่วมกัน การสร้างภาพลักษณ์ต่อประเทศเป้าหมาย การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจและสังคม การแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น ระบบโลจิสติกส์ร่วม การเชื่อมโยงทางสังคม วัฒนธรรม และขจัดเงื่อนไขของการก่อปัญหาด้านความมั่นคง การเสริมบทบาทภาคเอกชนและความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน และแสวงหาความร่วมมือจากประเทศที่สามและองค์กรการพัฒนาระหว่างประเทศที่มีศักยภาพ

(2) **ยุทธศาสตร์ความร่วมมือรายสาขา** 12 สาขา ได้แก่ ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านโทรคมนาคม ด้านพลังงาน ด้านการค้าการลงทุน ด้านอุตสาหกรรม ด้านท่องเที่ยว ด้านเกษตร ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านสาธารณสุข ด้านการป้องกันภัยพิบัติ การสร้างระบบเตือนภัยและเฝ้าระวัง และด้านการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ

(3) ยุทธศาสตร์สนับสนุนการขับเคลื่อน ได้แก่ การสร้างเอกภาพภายในของไทย ในการดำเนินยุทธศาสตร์ การบูรณาการยุทธศาสตร์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาระบบ การประเมินความสำเร็จ และการสร้างความเข้มแข็งของกลไกการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (กพบ.) สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และ สพพ.

จุดเน้นของยุทธศาสตร์ความร่วมมือ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับอนุภูมิภาคในระยะต่อไปควรเพิ่มจุดมุ่งหมายในการสร้างความเชื่อมโยงกับภาคีการพัฒนาในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การมุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและเทคนิค การเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา และมุ่งเน้นความร่วมมือในการส่งเสริมและดึงดูดการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การสร้าง
ความไว้วางใจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างแท้จริง

2. สาขาความร่วมมือของไทยที่มีศักยภาพ

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ควรให้ความสำคัญกับสาขาความร่วมมือที่ประเทศไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถสูง อาทิ

- (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- (2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (3) การพัฒนาการศึกษา
- (4) การพัฒนาสาธารณสุข
- (5) การพัฒนาภาคเกษตรและชนบท
- (6) การพัฒนาพื้นที่และเมือง

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือของไทยแก่เวียดนามเกิดประโยชน์สูงสุด การให้ความช่วยเหลือที่กล่าวจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของเวียดนาม และความพร้อมของฝ่ายไทยด้วย รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลไทยและอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. ในการสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค (Connectivity) การสนับสนุนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Relationship)

3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ความสำคัญกับ 3 ด้าน คือ

- (1) การสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค (Connectivity)
- (2) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit)
- (3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Relationship)

ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจ และการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก รวมทั้งมีความมั่นคงในภูมิภาค นอกจากนี้ สพพ. ยังคาดหวังว่าการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในด้านต่างๆ ร่วมกัน ดังนี้

- (1) ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
- (2) มีการขยายศักยภาพและโอกาสทางด้านธุรกิจของภาคเอกชนไทยในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น
- (3) มีฐานการผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น โดยแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจของบางประเทศเป็นที่ต้องการของไทย
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย โดยเฉพาะบริเวณชายแดนไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม
- (5) มีการขยายตัวและพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มขึ้น ทำให้การค้าและการลงทุนบริเวณชายแดนขยายตัว รวมทั้งประชาชนไทยที่อยู่บริเวณชายแดน มีภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- (6) ช่วยเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทย เนื่องจากเมื่อประเทศเพื่อนบ้าน มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และประชาชนมีความกินดีอยู่ดีแล้ว ก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมต่างๆ ต่อประชาชนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน
- (7) ขยายตลาดการค้าสินค้าของไทยในประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น
- (8) อุตสาหกรรมของไทยสามารถย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีต้นทุนค่าแรงงานการผลิตที่ต่ำ เป็นแหล่งวัตถุดิบ และปัจจัยการผลิตสำหรับสินค้าด้านอุตสาหกรรม รวมถึงอุปทานจากแหล่งต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อภาคอุตสาหกรรมของไทยต่อไป
- (9) ช่วยลดและบรรเทาปัญหาการเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย และอาชญากรรม
- (10) มีความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเป็นพันธมิตรดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในเวทีโลกร่วมกัน
- (11) ประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านมีความเข้าใจ และรู้สึกที่ดีต่อประเทศไทยมากขึ้น

4. ประเภทการให้ความช่วยเหลือกับประเทศเพื่อนบ้าน

(1) การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ มีอยู่ 2 ลักษณะ

(1.1) การให้เงินกู้สำหรับความช่วยเหลือทางวิชาการ (Concessional Loan for TA)

(1.2) การให้เงินให้เปล่าสำหรับความช่วยเหลือทางวิชาการ (Grant for TA)

ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการสามารถดำเนินการได้ใน 2 รูปแบบ คือ

1. การเตรียมความพร้อมของโครงการ เพื่อจัดเตรียมความพร้อมของโครงการ

ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน โดยการจัดหาที่ปรึกษาไทยดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของโครงการทางด้านวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์ การเงิน สิ่งแวดล้อม การสำรวจออกแบบเบื้องต้น การสำรวจออกแบบรายละเอียดเพื่อการก่อสร้าง การจัดทำเอกสารประกวดราคา และให้การฝึกอบรมอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ

2. การถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยจัดหาบุคลากรซึ่งมีความชำนาญ

ในสาขาต่างๆ (Expert or Specialist) ดำเนินการถ่ายทอดวิชาความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่างๆ และการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ การเงิน และหนี้สาธารณะของประเทศเพื่อนบ้าน

(2) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศเพื่อนบ้าน มีอยู่ 2 ลักษณะ

(2.1) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปเงินกู้ที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan)

- เป็นการให้เงินกู้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะที่มีเงื่อนไขทางการเงินผ่อนปรน
- อัตราดอกเบี้ยต่ำ เวลาชำระคืนเงินต้นและเวลาปลอดหนี้มีระยะเวลายาวกว่าปกติ

(2.2) การให้เงินช่วยเหลือแบบผสมระหว่างเงินกู้และเงินให้เปล่า (Mixed Credit)

- เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านโดยมีสัดส่วนของเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรนและเงินให้เปล่าผสมกัน ดังเช่น รัฐบาลไทยได้เคยให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามในสัดส่วนของเงินกู้และเงินให้เปล่าในอัตรา 70 : 30